

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
30 серпня 2024 року,
протокол № 2.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2024 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
зі спеціальності 081 Право
галузі знань 081 Право

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій,
кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2024 року

Дар'я АРЗЯНЦЕВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій
26 серпня 2024 року, протокол № 1 .

Завідувачка кафедри, кандидатка економічних
наук, доцентка, доцентка кафедри
26 серпня 2024 року

Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук
26 серпня 2024 року

Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
29 серпня 2024 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,88 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	4
3.	Програма навчальної дисципліни	–	6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	10
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 10
	4.2.	Аудиторні заняття	– 11
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	– 11
5.	Методи навчання та контролю	–	11
6.	Схема нарахування балів	–	12
7.	Рекомендована література	–	12
	7.1.	Основна література	– 12
	7.2.	Допоміжна література	– 13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	15

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	081 Право
2.	Код і назва спеціальності	–	081 Право
3.	Назва спеціалізації	–	-
4.	Назва дисципліни	–	Економічна теорія
5.	Тип дисципліни	–	Вибіркова
6.	Код дисципліни	–	В.081.Б.1.1
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	перший
10.	Семестр	–	перший
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	36
	% від загального обсягу	–	40%
	лекційні заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	20%
	семінарські заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	20%
	самостійна робота (годин)	–	54
	% від загального обсягу	–	60%
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	2
	самостійної роботи	–	5
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	16
	% від загального обсягу	–	17,8%
	лекційні заняття (годин)	–	10
	% від обсягу аудиторних годин	–	62,5%
	семінарські заняття (годин)	–	6
	% від обсягу аудиторних годин	–	37,5%

самостійна робота (годин)	– 74
% від загального обсягу тижневих годин:	– 82,2%
аудиторних занять	– –
самостійної роботи	– –
12. Форма семестрового контролю	– Залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– -
2) супутні дисципліни	– -
3) наступні дисципліни	– ОП.081.Б.17 Фінансове право ОП.081.Б.21 Земельне право В.081.Б.4.2 Основи фінансово-господарської діяльності В.081.Б.8.1 Аграрне право
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
Результати навчання	РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему
Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1) відтворювати суть категорій і законів, які характеризують економічні відносини на всіх рівнях;	
1.2) називати форми організації суспільного виробництва;	
1.3) визначати суть відносин власності, форми власності;	
1.4) називати основні фактори суспільного виробництва;	
1.5) описувати ознаки конкуренції та монополії в ринковій економіці;	
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1) пояснювати сутність головних сфер світової економіки, форм міжнародних економічних відносин;	

2.2) пояснювати сутність і функцій ринку; розуміти економічну природу і види конкуренції; причини та наслідки монополізму в економіці;
2.3) описувати закономірності функціонування ринкового господарства;
2.4) пояснювати економічну теорію прав власності;
2.5) розуміти основи ринкової поведінки підприємств;
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) показувати місце та роль власності в економічній системі;
3.2) розраховувати показники економічної та соціальної ефективності національних економік;
3.3) визначати форми міжнародних економічних відносин та вплив на них економічної глобалізації;
3.4) демонструвати розуміння основних тенденцій розвитку економічної природи і видів конкуренції; причин та наслідків монополізму в економіці;
3.5) демонструвати розуміння теорії домогосподарства, теорії фірми та ресурсних ринків(праці, капіталу, землі й нерухомості)
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати основні показники та проблеми макроекономіки;
4.2) визначати роль та ефективність функціонування торговельного, позичкового та акціонерного капіталу;
4.3) обчислювати ефективність використання основних факторів виробництва;
4.4) визначати основні цілі поведінки економічних суб'єктів та їх роль у національній економіці;
4.5) аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) збирати та обробляти інформацію економічного характеру у сфері міжнародних економічних відносин;
5.2) узагальнювати основні принципи організації, переваги і слабини ринкової економіки, а також дію ринкового механізму;
5.3) визначати національні інтереси держав та мотиви поведінки економічних суб'єктів на світовій арені;
5.4) визначати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку економічних відносин на всіх рівнях;
5.5) пояснювати механізм впливу на економіку фіскальної та монетарної політики держави.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) характеризувати поведінку домогосподарства та фірми на ресурсних ринках (праці, капіталу, землі й нерухомості);
6.2) робити висновок щодо ролі України в світовому господарстві;
6.3) давати оцінку формам, методам та інструментам регулювання економіки;
6.4) аргументувати вплив глобальних проблем сучасності на національну економіку України;
6.5) оцінювати вплив та соціально-економічні наслідки глобалізації на економіку країн;
7. Створення (творчість)

<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) самостійно працювати із законодавчими актами у сфері економічної діяльності, додатковою літературою, документами, що відображають діяльність суб'єктів економіки на національному та міжнародному рівнях;
7.2) формування професійного мислення спеціалістів, які працюватимуть у сфері міжнародного права;
7.3) готувати аналітичні матеріали щодо розвитку суб'єктів економіки на національному та міжнародному рівнях;
7.4) продукувати ідеї щодо забезпечення економічного зростання та досягнення суспільного прогресу.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Економічна теорія: етапи виникнення та становлення, зміст та методи пізнання

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної; економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії.

Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Тема 2. Економічна система, поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності форм переходу різних країн до ринкової економіки.

Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан відносин власності в Україні. Економічні школи щодо періодизації суспільного розвитку.

Тема 3. Виробничі можливості суспільства. Соціальна сутність виробництва

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок.

Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.

Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Тема 4. Теорія товару і грошей

Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживна вартість та її показники. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов.

Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції грошей. Історичний підхід у розгляді функцій грошей. Види грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Сучасні зміни в грошовому обігу. Закон грошового обігу. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці.

Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Промисловий капітал. Стадії кругообігу і функціональні форми промислового капіталу. Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Норма амортизації. Амортизаційний фонд як одне з джерел відтворення основного капіталу. Обіговий капітал. Час і швидкість обігу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Рентабельність.

Тема 6. Домогосподарство в системі ринкових відносин. Доходи населення, їх формування та розподіл

Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Форми розподілу доходів за трудові результати та економічну діяльність.

Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум. Бідність. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Державне регулювання розподілу доходів. Роль держави у забезпеченні соціального захисту в умовах переходу до ринкової економіки.

Тема 7. Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Об'єктивні передумови виникнення ринку. Поняття ринок. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Характерні ознаки сучасного ринку.

Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури. Основні суб'єкти ринкової економіки. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Соціально-економічна характеристика елементів ринку та умови їх формування в Україні.

Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Винятки дії закону попиту. Крива попиту. Зв'язок між попитом і ціною. Зміщення кривої попиту під впливом дії нецінових факторів. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її властивості. Зв'язок між пропозицією і ціною. Нецінові фактори зміни пропозиції. Зміщення кривої пропозиції під впливом дії нецінових факторів. Особливості формування і зміни кривих пропозицій в перехідних економічних системах.

Ринкова рівновага. Утворення рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва. Фактори, які впливають на зміну ринкової рівноваги.

Сутність ціни. Механізм формування і функції ціни. Види цін. Концепція ціноутворення по Маршалу.

Сутність конкуренції. Місце конкуренції в ринковій економіці. Форми конкуренції. Типи конкурентної поведінки. Функції конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Позитивні й негативні наслідки конкуренції.

Монополія та типи монополізації. Види монополій. Монопольна влада. Критерії та межі монополізації економіки. Недоліки надмірної монополізації економіки. Економічні наслідки монополій. Ринок монополістичної конкуренції. Особливості монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Суть олігополії. Олігополія і конкуренція. Олігополія та економічна ефективність.

Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство. Світовий досвід створення антимонопольного законодавства. Проведення антимонопольної практики. Антимонопольна політика в Україні.

Тема 8. Ринки економічних ресурсів

Сфера обігу в ринковій економіці. Виникнення сфери товарного обігу в процесі еволюції товарно-грошових відносин. Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Сфера обігу як сфера функціонування торговельно-мінових та кредитних відносин, торговельного та позичкового капіталу. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов. Особливості сфери функціонування торговельного капіталу та його функціональна структура. Сучасні форми торговельного підприємництва. Товарна біржа. Торгові дома. Інтернет-торгівля у сфері ринкової інфраструктури. Торговельний прибуток і його норма.

Позичковий капітал як відокремлена частина грошових функціональних форм промислового і торговельного капіталу. Сутність та джерела позичкового капіталу. Позичковий процент і його джерела. Норма позичкового проценту та його динаміка. Роль процентної ставки. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Роль і функції кредиту в сучасній ринковій економіці.

Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал. Цінні папери акціонерних товариств. Акції. Облігації. Казначейські зобов'язання та ощадні сертифікати. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.

Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Форми господарювання у сільському господарстві: фермерські, кооперативні, державні, змішані. Рентні відносини. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Розподіл і використання рентного доходу. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі.

Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Механізм реалізації аграрних відносин в сучасних умовах. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.

Тема 9. Роль держави в ринковій економіці

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Економічні функції держави. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів. Бюджетний дефіцит, його види та способи покриття. Державний борг: причини виникнення, види та наслідки. Управління державним боргом.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.

Грошова (монетарна) політика держави. Центральний банк країни, його функції, інструменти грошово-кредитної політики.

Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та закономірності його розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань. Міжнародна економічна інтеграція. Інтеграційні зв'язки й механізм міжнародного співробітництва. Головні інтеграційні угруповання світу. Процеси інтеграції у Європі та її форми. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва. Особливості поділу праці в сучасних умовах. Теорії міжнародної торгівлі. Протекціонізм і вільна торгівля. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Всесвітній ринок товарів та послуг. Структура світового ринку. Основні тенденції розвитку світового ринку. Методи конкурентної боротьби на світовому ринку. Міжнародні торговельні організації.

Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Особливості вивозу капіталу на нинішньому етапі розвитку світового господарства. Наслідки вивозу капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.

Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні ринки. Конвертованість національних валют. Фіксований і плаваючий курс. Міжнародні валютно-фінансові організації.

Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і причини міжнародної міграції робочої сили. Основні напрями міграції. Утворення міжнародного ринку робочої сили.

Тема 11. Економічна глобалізація. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Сучасні глобальні проблеми. Україна в глобальній економіці. Інтеграційні пріоритети України.

Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зuboжіння, голоду і хвороб у світі. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Економічна теорія: етапи виникнення та становлення, зміст та методи пізнання	7	1	1	-	-	5	8	1	-	-	-	7
2.	Економічна система, поняття та основні типи. Власність та її роль векономічному розвитку суспільства	7	1	1	-	-	5	9	1	2	-	-	6
3.	Виробничі можливості суспільства. Соціальна сутність виробництва	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
4.	Теорія товару і грошей	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
5.	Капітал підприємства, його кругообіг та обіг	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
6.	Домогосподарство в системі ринкових відносин. Доходи населення, їх формування та розподіл	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
7.	Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки	9	2	2	-	-	5	8	1	2	-	-	5
8.	Ринки економічних ресурсів	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
9.	Роль держави в ринковій економіці	9	2	2	-	-	5	11	2	2	-	-	7
10.	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
11.	Економічна глобалізація. Економічні аспекти глобальних проблем	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
	Всього годин:	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі наукової роботи.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

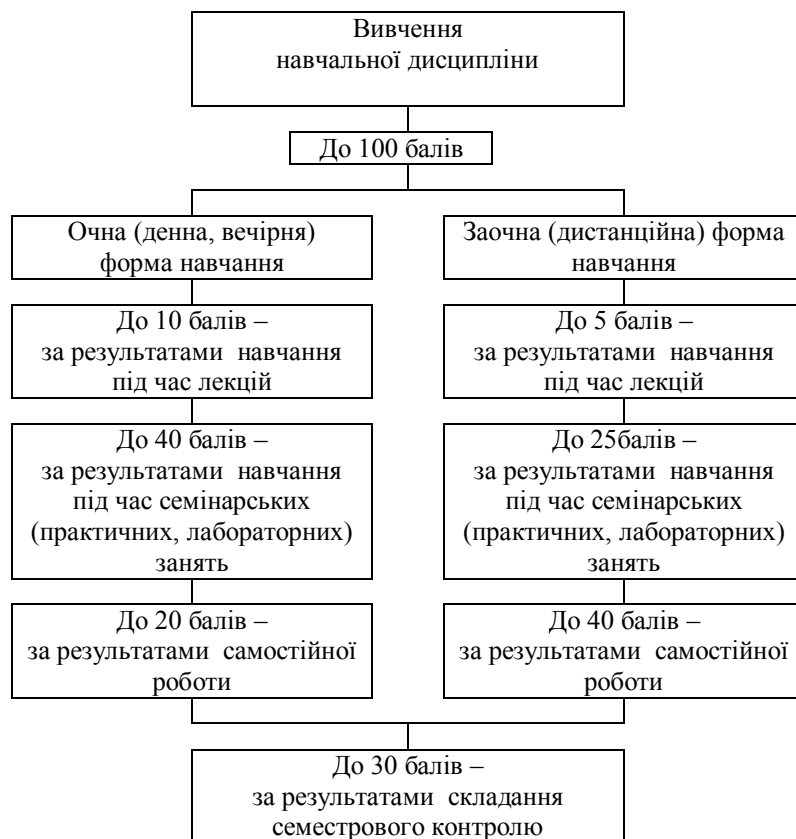
2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає 2 теоретичні питання, 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні / Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. Київ, 2021. 108 с.
3. Білецька Л. В. Економічна теорія: політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посібник. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 652 с.
4. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / Лібанова Е. М., Гладун О. М., Лісогор Л. С. та ін.; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Програма Розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ, 2013.
5. Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат і пріоритетні напрями державної політики / Національна академія наук України. Київ, 2015. 167 с.
6. Вступ до економічної теорії. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Видання третє, доповнене. За ред. З. Ватаманюка. Львів: Новий світ-2000, 2007. 504 с.
7. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ.: «Знання», 2006. 481 с.

8. Длугопольський О. В. Економіка державного сектора : навч.-метод. посіб. [для студентів денної форми навчання (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», напрям підготовки 051 «Економіка»)] / О. В. Длугопольський. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 63 с.
9. Дрималовська Х. В., Бала Р. Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. Проблеми економіки. 2021. № 1 (47). С. 178-184. <http://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-178-184>.
10. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін. ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків : Право, 2019. 268 с.
11. Економічна теорія: історія економіки та економічної думки, політична економія, мікроекономіка, макроекономіка : навч. посіб. для самост. підготов. до комплекс. держ. екзамену з екон. теорії / Н. П. Мацелюх [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Чернівці : Прут, 2011. 552 с.
12. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка : навч. посіб. для самост. підготов. до держ. екзамену з екон. теорії / І. А. Максименко [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Чернівці : Прут, 2011. 404 с.
13. Економічна теорія: Політекономія: підручник для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В.Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання-Прес, 2007. 719 с.
14. Економічна теорія: політична економія: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. С.І. Юрія. Київ: «Кондор», 2009. 604 с.
15. Крупка М. І. Основи економічної теорії: підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Атіка, 2001. 344 с.
16. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флінн Ш. М. Экономикс: принципы, проблемы и политика : учебник : пер. с англ. 19-е изд. Москва : ИНФРА-М, 2016. XXVIII, 1028 с.
17. Макроекономіка : підручник / за ред. М. Макаренко. Київ : Центр навчальної літератури 2019. 216 с.
18. Матукова Г. І. Підприємницька компетентність майбутніх фахівців економічного профілю: теорія і практика : монографія. Кривий Ріг : Видавець ФО-П Чернявський Д. О., 2015. 542 с.
19. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
20. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
21. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
22. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
23. Політична економія: підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю.В. Ніколенко. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 632 с.
24. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 416 с.
25. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
26. Шаповалова Т.М. Економічні основи соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128с.
27. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

7.2. Допоміжні джерела

28. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
29. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система: підручник. Київ: Знання України, 2019. 567 с.
30. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ, 2018, 202 с.
31. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436->

- 15.
32. Людський капітал — виклики для відновлення України. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2024/05/29/2024-PAKT-9.pdf>
 33. Опорний конспект лекцій із дисципліни «Економічна теорія» для студентів освітнього рівня «бакалавр» усіх форм навчання / Укладач: Л. Б. Артеменко. Тернопіль: ТНТУ, 2017. 65 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/22424>.
 34. Оцінки індустріальної конкурентоспроможності економіки та технологічного потенціалу у промисловості України. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/otsinky-industrialnoyi-konkurentospromozhnosti-ekonomiky-ta>
 35. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 36. Політика монетарного розширення на підтримку зростання і розвитку. Київ, 2016, 116 с.
 37. Посилення значимості монетарної політики в країнах Центральної і Східної Європи у посткризовий період і рекомендації для України / наук. ред. В. Юрчишин . Київ : Заповіт, 2019. 147 с.
 38. Пріоритети забезпечення екологічної безпеки України в умовах російської воєнної агресії. <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/priorytety-zabezpechennya-ekolohichnoyi-bezpeky-ukrayiny-v>
 39. Про банки і банківську діяльність: Закон України 07.12.2000 р.№ 2121-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
 40. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533–III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.
 41. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067–VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
 42. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р.№ 959-XII . *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
 43. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України 2697-VIII від 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
 44. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України 23.02.2006 р. № 3480-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
 45. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2050 року: Розпорядження Кабінету міністрів України № 373-р від 21 квітня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-%D1%80#Text>
 46. Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 р. № 483-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text>
 47. Шевчук І.В., Арзянцева Д.А., Захаркевич Н.П., Крушинська А.В., Самарічева Т.А. Розвиток кліматично нейтрального бізнесу: європейський досвід. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/issue/view/33>
 48. HumanDevelopmentReports. URL: <https://hdr.undp.org/>
 49. TheEconomist. URL:<https://www.economist.com/>
 50. TheBigMacindex. URL: <https://www.economist.com/big-mac-index>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Матеріали інтернет-сторінки Євростату. URL: <http://ec.europa.eu>.
2. Наукометрична база даних WebofScience. URL: <https://www.webofscience.com>.
3. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>.
8. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Науково-теоретичний журнал «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>.
11. Науковий часопис Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова «Університетські наукові записки». URL: <http://unz.univer.km.ua>
12. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
13. Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>.
14. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>.
15. PublicData. URL: <https://www.google.com.ua/publicdata/directory>